

15. mars 2017

Olje- og energidepartementet

HØRINGSUTTAELSE TIL EUROPAKOMMISJONENS «CLEAN ENERGY FOR ALL EUROPEANS»

Innledning

Naturvernforbundet sender med dette innspill til Europakommisjonens «vinterpakke» med revisjon av flere EU-direktiver. For Naturvernforbundet er det viktig at Norge benytter muligheten til å påvirke slik at EUs klima- og energipolitikk styrkes, og at Norge følger opp EU-direktiver som skjerper Norges politikk på området.

Naturvernforbundet er en del av Climate Action Network (CAN), som er Europas største koalisjon som arbeider med klima- og energisaker, bestående av over 130 medlemsorganisasjoner i over 30 land. Våre innspill er i tråd med deres forslag.¹ I denne uttalelsen begrenser vi oss til å kommentere momenter relatert til energieffektivisering og fornybar energi.

Hovedbudskap

Forslagene i EUs vinterpakke er ikke nok for å nå Paris-avtalens mål. EUs klimamål bør økes, og det samme gjelder mål for fornybar energi og energieffektivisering. I dag er ikke klimamålet og virkemidlene for å nå målet i nærheten av nok for å redusere utslippene i tråd med Paris-avtalen og klimaforskernes anbefalinger. Det er derfor nødvendig med ytterligere mål og virkemidler som kan styrke den europeiske innsatsen for å redusere energibruken, fase ut fossil energi, benytte mer fornybar energi og til sammen redusere klimagassutslippene betydelig. Det bør derfor settes bindende nasjonale mål også for fornybar energi og energieffektivisering.

EUs 2030-mål for energieffektivisering og fornybar energi

Energieffektivisering

EUs vinterpakke inneholder forslag til endringer i energieffektiviseringsdirektivet (Energy Efficiency Directive) som setter et mål for energieffektivisering for 2030.

Energieffektiviseringsdirektivet styrker klima- og energipolitikken i EU ved at alle land måtte sette nasjonale energieffektiviseringsmål for 2020 og rapportere på hvordan målet skulle nås. Dessverre har ikke Norge implementert direktivet.

Revisjonen av energieffektiviseringsdirektivet er en sjanse for å styrke dette arbeidet og rette opp svakheter. Et sterkere direktiv vil lede til mer energieffektivisering og positive effekter med klimagassreduksjoner, nye jobber, lavere energiregninger og bedre helse. Dette er noe Norge bør støtte opp om.

¹ <http://www.caneurope.org/docman/energy-savings/3043-can-europe-s-position-on-the-energy-efficiency-directive-review/file>
<http://www.caneurope.org/publications/can-europe-positions/1335-can-europe-position-on-the-revised-renewable-energy-directive-and-electricity-market-design>
<http://www.caneurope.org/publications/can-europe-positions/1333-can-europe-position-on-the-regulation-on-the-governance-of-the-energy-union>

Dessverre er ikke kommisjonens forslag til revisjon tilstrekkelige til å rette opp svakheter. Direktivet bør styrkes ytterligere for å stimulere nødvendig satsing på energieffektivisering i EU og i Norge.

Kommisjonen foreslår et bindende mål på 30 prosent energieffektivisering for EU i 2030 (artikkel 1.1). Å øke målet fra 27 til 30 prosent i EU er et lite skritt i riktig retning, men dette målet bør være minst 40 prosent. EU er i rute for å nå 2020-målet, og et mål om 40 prosent er innen rekkevidde. Med et mål på 40 prosent tas alle uttalelser om at energieffektivisering er det mest effektive klimatiltaket, på alvor.

Det er positivt med et bindende mål på EU-nivå, men det bør også settes energieffektiviseringsmål for hvert enkelt land. Det vil gi den nødvendige prioriteten til å utvikle tiltak og virkemidler som gjør at målet realiseres. Det gjelder også for Norge. Dessverre er det i styringsforordningen bare satt at medlemsland skal sette indikative bidrag for å nå det nye 2030-målet for EU, og det kommer ikke fram hva som skjer dersom dette ikke gjør at målet innfris (artikkel 1 og 3.4 energieffektiviseringsdirektivet og artikkel 4 og 6 i styringsforordningen).

Norge bør arbeide for et økt mål for energieffektivisering. Tidligere har Norge argumentert mot et bindende mål for energieffektivisering i EU. Dette er svært pinlig for Norge.

Kommisjonens egen vurdering av direktivet viser tydelig hvor store fordelene er ved et mål på 40 prosent. Et mål på 30 prosent gir 12 prosent reduksjon i gassimporten. Et mål på 40 prosent gir 41 prosent reduksjon. BNP øker med 0,39 prosent med 30 prosent energieffektivisering, men med hele 4,08 prosent dersom målet er 40 prosent. Energieffektivisering på 30 prosent skaper nær 0,4 mill. jobber, men nesten 4,9 mill. jobber med et mål på 40 prosent. Reduksjonen i klimagassutslipp blir på 41 prosent når energieffektiviseringsmålet er 30 prosent, men øker til hele 47 prosent dersom målet settes til 40 prosent, begge i forhold til 1990-nivå.²

Målet på 40 prosent må følges opp med ytterligere virkemidler i direktivet. Artikkel 7 i energieffektiviseringsdirektivet har fastsatt at medlemsland skal oppnå 1,5 prosent energireduksjon hvert år. Dette skal være det viktigste virkemiddelet for nå målet i 2020. Medlemsland kan velge ulike løsninger for å oppfylle dette kravet, der én løsning er energispareforpliktelser (hvite sertifikater). Dette er med på å sørge for at energiselskap går fra å selge energi til å selge energitjenester. Denne løsningen bør videreføres slik kommisjonen foreslår, til 2050. Dette bør igjen være et tydelig signal til Norge om at vi også må komme opp med nye og bedrevirkemidler på dette området. Enova har ikke levert tilstrekkelige resultater. Nå har Norge et mål om å redusere energibruken i eksisterende bygg med 10 TWh innen 2030. Da trengs det nye tiltak og virkemidler.

Fornybar energi

Direktivet for fornybar energi har hatt stor betydning for å øke andelen fornybar energi i EU.

Det nye direktivet for fornybar energi inneholder ikke sterke nok virkemidler til at Paris-avtalen kan følges opp. Målet for fornybar energi i EU bør økes til minst 45 prosent. Minst 27 prosent fornybar energi i 2030 er basert på et mål fra før Paris-avtalen og bør derfor økes. Det henger også sammen med det økte energieffektiviseringsmålet. Det viktigste for å innfri en høyere fornybarandel er å redusere energibruken. 27 prosent er også bare så vidt over «business as usual»-scenariet.³ I tillegg bør det være bindende nasjonale mål. Norges fornybarandel må bli høyere, og det bør skje gjennom redusert forbruk og utfasing av fossil energibruk.

² Endringene er sett i forhold til fordelene med et ambisjonsnivå på 27 prosent. Kilde er kommisjonens «impact assessment» i forbindelse med revisjonen av energieffektiviseringsdirektivet.

³ Uten nye virkemidler viser scenariet at fornybarandelen vil være 24,3 prosent i 2030.

Når det gjelder kapasitetsmekanismer, støtter Naturvernforbundet forslaget fra CAN om å stramme inn utslippskravet for kraftverk, ned til maksimalt 350 gram CO₂ per kilowatttime. Vi mener også at fornybar kraft fortsatt må ha prioritet i elektrisitetssystemet.

Naturvernforbundet ønsker ikke at dagens elsertifikatordning videreføres. Det bør heller satses på støtteordninger for umodne teknologier.

Opprinnelsesgarantiordningen er problematisk, da store deler av opprinnelsesgarantiene fra norsk, fornybar kraftproduksjon selges ut av landet. Samtidig er det slik at norske forbrukere i stor grad regner sitt kraftforbruk som fornybart, uavhengig om de kjøper opprinnelsesgarantier eller ikke. Dette gjør at den fornybare energien dobbelttelles.

Når det gjelder bioenergi, er det viktig at EUs politikk stiller strengere krav til klimaeffekt og bærekraft. Bruken av biodrivstoff basert på matvekster som ikke er avfall, må fases raskere ut enn hva kommisjonen foreslår. Som et absolutt minimum må bruken være opphørt i 2030. EU må også stille strengere bærekraftskrav som ekskluderer palmeolje og stiller strengere krav til klimagassreduksjon. Det må også tas i bruk en metodikk som adresserer karbondjeldproblematikken i disse beregningene. For at biodrivstoff skal kunne regnes som bærekraftig og avansert (og dermed dobbelttelles), må det stilles krav om at kun avfallsressurser brukes som råstoff. Trevirke som ikke er avfallsressurser, må ikke kunne brukes som råstoff i biodrivstoff som skal være bærekraftig og avansert. Videre mener vi at EU bør sløyfe et eget fornybarmål for transportsektoren.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Silje Ask Lundberg
leder